

MEMO: OSKA AVALIKU HALDUSE UURINGU SEIREKÜSITLUSE JÄRGNE EKSPERDIKOGU

Aeg ja koht: 28. veebruar 2023, kell 14.00 – 16.00, Zoom

Juhatas: Katrin Pihl, Kutsekoda

Memo koostas: Liina Ruusa, Kutsekoda

Osa võtsid: Egert Juuse, TTÜ; Häli Siimaste, EAS; Inna Laarmets, Vabaühenduste Liit; Kristiina Tõnnisson, TÜ; Külli Taro, TTÜ; Leno Saarniit, TTÜ; Monika Vapra, MKM; Siim Krusell, Kutsekoda; Sulev Lääne, TLÜ; Tavo Kikas, Raplamaa Omavalitsuste Liit; Ülle Harak, Rahandusministeerium

ARUTELU TEEMAD:

1. Erialased ja üldoskused vajavad suuremat tähelepanu.
2. Süsteemne kontakt vilistlastega.
3. Kohalike omavalitsuste ja vabaühenduste täienduskoolituste vajadus.
4. Vaja on rohkem teiste valdkondade erialaõpet ning teistele erialadele rohkem AH teadmisi.
5. Vajadus avaliku AH lõpetajate järel ja erialane rakendumine.
6. Kohalike omavalitsuste tugiteenuste konsolideerimine ning ühtsed tehnoloogilised lahendused.
7. Töötajate roteerumine nii sektorite, asutuste kui ka haldusalade vahel.

ARUTELU KÜSIMUSED:

1. Millised arengud on toimunud veel peale seireküsitlust?
2. Kas tagasisides kirjeldatud tegevused toetavad kitsaskoha leevendamist/kõrvaldamist?
3. Kas on vaja täiendada tegevuste loendit?
4. Kas on tekkinud tõrkeid ettepanekute realiseerimisel? Kui jah, siis millised võiksid olla lahendused?

1. ARENGUVAJADUS: Avaliku halduse hariduse tasemeõppe lõpetanute ning praeguste töötajate erialased ja üldoskused vajavad suuremat tähelepanu.

Taustainfo: Avalikus halduses töötajad vajavad komplekti põhioskustest, mis on läbivalt vajalikud ja omased riigisektori töötajatele olenemata ametikohast ja tegevusvaldkonnast. Kokkuvõtvalt võib neid nimetada üldteadmisteks sellest, kuidas toimivad riik ja ühiskond. Selliste teadmiste puudujääk toodi esile eelkõige värskete kõrgkoolilõpetajate ja uute töötajate puhul, kes varem pole avalikus halduses töötanud. Samal ajal tuleb trendidest johtuvalt järjepidevalt arendada ka uusi oskusi, mille järele on vajadust suurendanud tehnoloogia areng ja innovatsioon.

Nagu erasektoris nii on ka avalikus halduses vaja liikuda operatiivteemadelt ennetamisele ja reaktiivsusele proaktiivsusele. Muu hulgas on tarvis ennetada nende teenuste vajadust, mida vajatakse viie kuni kümne aasta pärast. Seepärast tuleb avaliku halduse tööandjatel üha enam kasvatada ja luua teenuste arendamise oskusi.

1.1. ETTEPANEK: Valdkonna kõrgkoolid analüüsivad avaliku halduse hariduse õppekavades riigihalduse põhimõtete, avaliku halduse eetika, korruptsiooni, õiguse aluste, haldusmenetluse, (andme)analüüsi, meeskonnatöö, projektijuhtimise, kommunikatsiooni, teenusedisaini, andmekaitse ja küberturvalisuse alaste teadmiste ja oskuste arendamist ning pööravad neile suuremat tähelepanu.

Seire tagasiside 2021:

- HAAM (Avaliku sektori juhtimine ja innovatsioon) magistriõppekava üheks olulisemaks sisuliseks vajakajäämiseks on riigihalduse, haldusmenetluse ja õiguse aluste temaatika kaetus, eriti kuivõrd HAAM õppekava kuulajaskond on pärast 2018. a õppekavade reformi mõnevõrra muutunud ja saanud atraktiivseks ennekõike Ragnar Nurkse Instituudi HAAB õppekava mitteläbijatele (BA õppekava hõlmab ka riigi- ja haldusõiguse alusteadmist katmist). HAAM õppekava uue versiooni (alates 2022/2023 õa) arendusel on eraldi fookusteemaks olnud riigi toimimise aluspõhimõtete, põhiõiguste ja hea halduse printsiipide katmine selleks eesmärgiks loodud/muudetud sissejuhatava õppeaine "MNR5360 - Avalik haldus ja poliitikate kujundamine" (6 EAP) raames. Õppekava täiendamist antud teemade ringi osas on eraldi nõustanud dr Külli Taro (pikaajalise AH kogemusega praktik, kes alates 2021. a veebruarist RNI teadmussuure juhi positsioonil). Muud nimetatud teemavaldkonnad on HAAM õppekavas, vähemalt sissejuhataval tasemel kaetud. Sh meeskonnatöö oskused õppekava läbiv horisontaalne kompetents; avaliku eetika ja korruptsiooni temaatika eraldi loengublokina kaetud "MNA5430 - Personalijuhtimine avalikus sektoris"; projektijuhtimisele suunatud eraldi valikaine; digitaalsele transformatsioonile avalikus sektoris suunatud mitu õppeainet, sh MNE5230 "Digiajastu valitsemine" (6 EAP) koos erinevate aktuaalsete teemade külalisloengute sessioonidega, probleemipõhine MNA5410 "Digitaalsed muutused avalikus sektoris" (6 EAP), MNE5220 "Suurandmed ja valitsemine: aktuaalsed probleemid" (6 EAP). HAGM (Tehnoloogia valitsemine ja digitaalsed muutused) magistriõppekavas on enamik mainitud teadmisi ja oskusi adresseeritud. Välja on jäänud avaliku halduse eetika, korruptsiooni, õiguse aluste ja haldusmenetluse teemad, kuna õppekava fookust arvestades (tehnoloogia, innovatsioon, majandusareng ning nendega seotud poliitikad) ei ole otstarbekas ega asjakohane nimetatud aspekte katta. Pigem on vaatluse all õppekavaspetsiifilised teemapüstitused nagu eetika ja inimõiguste erinevad nüansid tehnoloogia arengu kontekstis. Kõik muud kompetentsid on ühel või teisel moel kaetud (nt andmekaitse ja küberturvalisus kaetud ainekursusega "Küberturbe põhialused", riigihalduse põhimõtted ainekursusega "Valitsemine mitmekesisel ja globaalses maailmas" ja "Innovatsioonivõimekuste arendamine avalikus sektoris", teenusedisaini ainekursusega "Avaliku sektori teenuste disain ja rakendamine" jne). HAAB õppekaval (BA avalik haldus ja riigiteadused) käsitleb enamust nimetatud teemadest. Kõige nõrgemalt on esindatud küberturvalisuse ja

projektijuhtimise teemad; meeskonnatöö on läbivaks osaks grupitööde kasutamise abil paljudes ainetes. Ülejäänud teemad on kaetud eraldi ainetena õppekavas.

- Õppekavade kuraatorid esitavad õppekavade arenduse ja hetkeseisu ülevaateanalüüsi kord õppeaastas. Järgmine analüüs valmib veebruar 2022. Tõstatatud arenguvajaduses toodud teemad leiavad selles käsitlust.
- Toimub praktiliste oskuste kursus avalikus sektoris töötamiseks koostöös praktikute/ametnikega kevadel 2022 - "Praktilised oskused karjääriks avalikus sektoris". Üle on vaadatud 2021 sügisel loetud Avaliku halduse aluste aine ja sisse toodud rohkem avaliku halduse eetika ja korrupsiooni, projektijuhtimine ja riigihalduse põhimõtteid. Järgmisel sügisel on plaanis taasavada ainekursus "Eesti avalik haldus", kus samuti need teemad on senisest rohkem fokuseeritud (vanasti oli pigem organisatsioonide eripärade ja koostöö mõistmisel, nüüd laiemalt).
- Tuleb arvestada asjaoluga, et kellele on õppekava suunatud - kas kohalikule turule või globaalsele turule (inglisekeelsete õppekava korral). HAGM puhul näiteks on nii mõnedki väljapakutud teemad (nt haldusmenetlus) väga riigi- / kontekstispetsiifilised, mistõttu ei kõneta paljusid välisüliõpilasi. HAAB puhul on selgelt projektijuhtimise teemad jäetud pigem MA tasandile ning seetõttu ei ole neid teemasid BA tasemel kaasatud.

Seireseminari tagasiside:

- Riigiteaduste õppekava raames on valikainetes pööratud tähelepanu avalikule haldusele, lisaks on õppeprotsessis kaasatud praktikud, kes õpetavad väga konkreetseid oskusi, nagu memode, juhendite ja kaasamisplaanide koostamine.
- Riigihangete korraldamise kursus on hästi vastu võetud ning lisaks on tulemas aineid digi- ja küberteemadel, sealhulgas suurandmed ja digidiplomaatia. Projektijuhtimise, läbirääkimiste ja meeskonnajuhtimise teemasid on juba varemgi õpetatud ning moodustavad ka praeguste õppekavade lahutamatu osa.
- Õppeainete paigutus struktuuris on üle vaadatud ning suurendatud on praktiliste oskuste osakaalu. Selleks on lisatud rohkem seminar-praktikume, mis hõlmavad enamikku ainetest. Kooli vilistlased on kaasatud sissejuhataivate ainetes õpetamiseks. Samuti on loodud 6 uut mikrokraadi.
- Koostöös Rae vallaga on loodud kohaliku valitsemise mikrokraad, mida piloteeritakse nüüd ka laiemalt Harjumaal. Edaspidi on vajalik mõelda selle süsteemsema käsitluse peale, sh tööandjate kaasatus ja tööandja-töövõtja roll. Selleks tehakse koostööd omavalitsuste liitudega, kusjuures Rahandusministeeriumi algatus annab selles osas väärtuslikku tuge. Ülikool on liitunud Magna Carta leppega, mis rõhutab ülikoolide panust ühiskonda, sh ka haldusõiguse, õiguse aluste ja haldusmenetluse ainetes õpetamist ülikoolis laiemalt, mitte ainult avaliku halduse erialal. Ülesehituse protsess on keerukas ning võtab aega rohkem kui paar aastat.
- Praktilised ja akadeemilised oskused on omavahel sidustatud. Ülikoolil on Euroopa mainekaima avaliku halduse õppekava rahvusvaheline akrediteering ja sel aastal on käimas reakrediteerimise protsess. Õppekavad nii magistri- kui bakalaureuse tasemel on üle vaadatud. Arutatud on akadeemilise magistritöö vajalikkust kuna nominaalajaga lõpetamise peamiseks takistuseks on

mahuka magistritöö kirjutamine. Jõuti siiski selleni, et magistritöö on oluline oskuste testimise tööriist ja muutusi nõudmistes ei tehtud.

- Bakalaureuse tasemel on ettepanekus toodud üld- ja erialaoskused käsitletud, välja arvatud projektijuhtimine, mis on traditsiooniliselt olnud magistriprogrammi raames. Lisandunud on andmeanalüüs, kus meil on suurandmete osas veel küsimusi. Käimasoleva akrediteerimise käigus saame samuti tagasisidet õppe täiustamiseks.
- Laiemalt võiks toimuda roteerumine avaliku sektori ja ülikoolide vahel, kuid see pole seni Eestis väga levinud.

Kokkuvõte: avaliku halduse õppekavasid uuendatakse ja arendatakse. TÜ õppekavadesse on sisse viidud praktilisi valikaineid ja suurenenud on praktiliste oskuste õpetamise osakaal.

Loodud mitmeid mikrokraade, näiteks TLÜ-s on koostöös Rae vallaga kohaliku valitsemise mikrokraad, mida piloteeritakse nüüd ka mujal Harjumaal. TLÜ on liitunud Magna Carta leppega, mis räägib ülikoolide panusest ühiskonda, ning kaalutakse haldusõiguse ja õiguse aluste ning haldusmenetluse ainete õpetamist ülikoolis laiemalt.

TTÜ õppekava on rahvusvaheliselt akrediteeritud ja käimas on reakrediteerimise protsess.

Bakalaureuse taseme õppekavas on ettepanekus kirjeldatud üld- ja erialaoskused kaetud, välja arvatud traditsiooniliselt magistriprogrammi aine projektijuhtimine. Lisandunud on andmeanalüüsi valikaine.

1.2 ETTEPANEK: Rahandusministeerium koostöös Riigi Tugiteenuste Keskusega pöörab senisest suuremat tähelepanu valdkonna praeguste töötajate nende teadmiste ja oskuste arendamisele, mis on seotud riigihalduse põhimõtete, avaliku halduse eetika, korrupsiooni, õiguse aluste, haldusmenetluse, (andme)analüüsisioskuse, meeskonnatöö, projektijuhtimise, kommunikatsiooni, teenusedisaini, andmekaitse ja küberturvalisusega.

Ajakava:

Peamised tegevused teeme 1-2 aasta jooksul 1

Seire tagasiside 2021:

- Käivitunud on erinevad kesksed koolitused, mida korraldab RTK. Nt eetika, andmeanalüüsid, teenusdisain jne. Mitmed teemad on kaetud ka juhtimisalaste koolitusprogrammide moodulites.

Seireseminari tagasiside:

- Kesksed koolitused on seni toimunud välisrahastuse toel, kuid järgmisest aastast ei ole selleks enam piisavalt raha. Seetõttu on kesksete koolituste läbiviimise võimalus tulevikus ebakindel.
- Edasiste tegevuste finantseerimiseks taotletakse raha riigieelarvest ning aasta lõpuks on teada, millised võimalused selleks on. Alternatiivina on kaalul kesksete koolituste korraldamine asutuse enda vahenditest, kuid sel juhul oleksid koolituste mahud kindlasti väiksemad.

- Kesksete koolituste olulisus ja eesmärk on ühiste praktikate jagamine, vajaduspõhiste teadmiste ja koostööplatvormi pakkumine.
- Riik võiks kaaluda võimalust osaliselt ja vajaduspõhiselt kasutada juba olemasolevaid programme, näiteks osta mikrokraadiprogramme. Õppejõududel napib tihti aega samal teemal topelt rääkimiseks.
- Siiski peab arvestama, et peamiselt on ametnikud oma ala eksperdid ja ei vaja valdkonnas kogu pakutavat programmi, vaid pigem teadmiste värskendamist, mistõttu kesksed koolitused ongi üles ehitatud teistsuguse suunitlusega, konkreetseid vajadusi arvestades.
- Ka kesksete koolituste hulgas on pikemaid pooleaastaseid programme, mis on oma ülesehituselt põhjalikud (nt KESTA, KAJA). Spetsiifilisema ja kitsama teemaga koolitusi on raske integreerida juba olemasolevate ülikooli programmidega.
- Pikemad koolitused võiksid olla seotud mikrokraadiga. Ministeerium ja RTK võiksid uurida, kuidas olemasolevad mikrokraadi programmid haakuvad nende nõudlusega.

Kokkuvõte: kesksete koolituste rahastamine välisrahastusest ei ole tulevikus enam võimalik.

Rahastamiseks kaalutakse võimalusi riigieelarvest või asutuse enda vahenditest, kuid sel juhul oleks koolituste maht kindlasti väiksem. Kesksete koolituste eesmärk on ühiste praktikate jagamine ja koostööplatvormi pakkumine. Riik võiks kaaluda juba olemasolevate programmide kasutamist, näiteks mikrokraadiprogramme, lisaks konkreetsetele tellitavatele koolitustele.

2. ARENGUVAJADUS: Ülikoolidel tuleb luua oma vilistlastega süsteemne, järjepidev ja regulaarne kontakt.

Taustainfo: Olenevalt ülikoolist võib kitsaskohana esile tuua selle, et vilistlastega ei hoita kontakti süsteemselt ja regulaarselt. Kõik ülikoolid nimetasid uuringus, et ametlikud kanalid ja süsteem selleks puuduvad, ning olid seisukohal, et sellele valdkonnale peaks pöörama aktiivsemalt tähelepanu. Sageli on vilistlased need, kellelt saadakse teada, mida õppekavades muuta, et õpe vastaks paremini tööturu olukorrale ja tööandjate ootustele. Ülikoolid tunnetavad ka ise vajadust saada parem ülevaade sellest, kuhu nende lõpetajad tööle suunduvad. Põhjusena, miks mõni kõrgkool ei tee vilistlasuuringuid järjepidevalt, nimetati vastutavate töötajate vahetumist.

2.1. ETTEPANEK: Valdonna ülikoolid analüüsivad oma praegust vilistlastega kontakti hoidmise viisi. Analüüsi tulemuste põhjal tehakse muudatused, et saada süsteemsem ja üksikasjalikum ülevaade lõpetajate tööerakendumisest ning sellest, kui hästi vastavad õppekavad tööturu vajadustele.

Ajakava:

Peamised tegevused on juba tehtud või teeme aasta jooksul 3

Seire tagasiside 2021:

- TalTech majandusteaduskonna tasemel on oluliseks arenguks märts 2021 valminud elektrooniline andmebaas majandusteaduskonna vilistlastest (sbg-alumni.taltech.ee), mis toimib infovahetusplatvormina andmaks vilistlastele iganädalaselt ülevaate ülikoolis toimuvate ürituste,

koolituste ja uudiste kohta; vahendamaks tööpakkumisi; võimaldamaks vilistlastel omavahel suhelda, oma koostöövõrgustikke arendada kui ka märkida võimalused, kuidas nähakse enda rolli ülikooli tegemistesse panustamisel (sh kaasjuhendamine, külalisesinejatena kaasatus või külalistele avatud ettevõtted, nõustamine, vilistlastürituste korraldamine, online süsteem üliõpilaste ja vilistlaste mentorlusprogrammiks, jne). Lisaks on Majandusteaduskonna veebilehele loodud eraldi eesti ja inglise keelne rubriik vilistlastele (sh intervjuud silmapaistvate vilistlastega)

<https://taltech.ee/majandus/vilistlane> ning samuti on olemas majandusteaduskonna vilistlaste eestikeelne Facebook grupp (90% kasutajatest on eestlased): üritused, koolitused, uudised, jne. Vilistlastega koostöö tugevdamine ka üheks fookuskohaks teaduskonna strateegia koostamisel ehk antud küsimuse arendamisega liigutakse teaduskonna eestvedamisel endiselt edasi.

- Planeeritud TLÜ Ühiskonnateaduste laiapõhjaline vilistlasuuring kevadsemestrisse 2022.
- Alates eelmisest sügisest võtsime tööle vilistlaste koordinaatori ning käsunduslepinguga esimest korda ajaloos ja vilistlaskogu esimehe (et veelgi aktiveerida ja hõlbustada koostööd). Tegime enda jaoks täieliku vilistlaste andmebaasi, lõime vilistlaslisti ja küsime aktiivselt tagasiside ka programmi.

Teised kommentaarid:

- Kui palju vilistlaste andmebaasiga seonduvaid andmeid on võimalik ära kasutada erinevate analüüside koostamiseks, on iseküsimus, sh kuivõrd platvormiga liitumine ja seal kuvatava informatsiooni ulatus (sh töökoht) vabatahtlik. Samuti on andmebaasiga seotud arenduste eestvedaja (eraldi töötaja) viidanud teatud küsimustes isikuandmete jagamisega seotud piirangutele.

Seireseminari tagasiside:

- Vahepealne õrnaks jäänud kontakt on loodud, edasi tuleb mõelda, kuidas pidevat kontakti hoida, et saada operatiivset tagasisidet rakendumise ja oskuste kohta. Magistritasemel kasutatakse juba töötavate tudengite tagasisidet õppe vastavuse kohta tööturu liikumiste kohta.
- Vilistlasi kasutatakse õpetajate tagasisidestamisel ning nende kogemuste jagamisel sissejuhatavates ainetes. Tagasiside mehhanismi tuleks täiustada, sest on probleeme isikuandmetega.
- Olemas on majandusteaduskonna vilistlaste andmebaas ning instituut töötab selle nimel, et saavutada parem kontakt oma vilistlastega ja koostada vastav list.
- Vilistlasi kaasatakse külalislektoriteks ning programminõukogudesse, et saada tagasisidet programmide kohta.
- Akrediteerimisprotsessi käigus korraldati kohtumisi vilistlastega programmi hindamiseks. Samuti kaasame vilistlasi retsenseerimisel.
- Töötavad magistrandid saavad õppekava hindamiseks anda tagasisidet juba II/III semestril.
- Mikroraadide programmis osalejatelt küsitakse pärast igit sessiooni tagasisidet.
- Õppe raames on vilistlased aktiivselt kaasatud lõputööde juhendamisse, samuti kasutatakse retsensentidena palju TTÜ vilistlasi.
- Olemas on vilistlaste list ja perioodiliselt ilmuv uudiskiri. Akrediteerimise käigus oleme kasutanud vilistlaste tagasisidet ja hinnangut meie programmile. Lisaks on olemas kaks tudengiorganisatsiooni, Riigiteaduste Selts ja Rahvusvaheliste Suhete Ring, kes kasutavad vilistlasi oma tegevuses aktiivselt.

- Instituudi nõukogusse on kaasatud rohkem avaliku sektori esindajaid, mis annab meile parema ülevaate tööturu vajadustest.

Kokkuvõte: koolidel on loodud kontakt vilistlastega ja saadakse selle põhjal tagasisidet õppekava vastavuse kohta tööturu liikumistele. TLÜ-s kasutatakse vilistlasi nii õppejõudude tagasisidestamisel kui ka sissejuhatavates ainetes kogemuste jagamisel. Instituudi nõukogusse on kaasatud rohkem avaliku sektori inimesi, et saada ülevaadet, mida tööturg vajab. TTÜ-s on olemas vilistlaste andmebaas ning instituudis on loomisel vastav list, et paremini kontakti hoida. Vilistlasi kaasatakse külalislektoritena, programminõukogudesse ning akrediteerimise protsessi raames. Samuti saavad töötavad magistrandid hinnata õppekava juba II/III semestril ja mikrokraadide tegijatelt küsitakse tagasisidet iga sessiooni lõpus. Magistrid on kaasatud aktiivsemalt lõputööde juhendamisse ning kasutatakse palju retsensentidena. TÜ-s on vilistlaste list ning kaks tudengorganisatsiooni kasutavad palju vilistlasi oma tegevuses. Akrediteerimise käigus on kasutatud vilistlaste tagasisidet ja hinnangut programmile.

3. ARENGUVAJADUS: Kohalikes omavalitsustes ja vabaühendustes on vajadus kesksete ja süsteemsete täienduskoolituste järele.

Taustainfo: Väiksema tulubaasiga kohalikud omavalitsused ja kolmanda sektori organisatsioonid lähenevad täienduskoolitustele korrapäratumalt ja spontaansemalt kui ministeeriumid ja nende allasutused, reageerides operatiivselt vajadustele. Kõikidel kohalikel omavalitsustel ja vabaühendustel ei pruugi olla teadmist ja kogemust, kuidas töötajatele täienduskoolitusi pakkuda ja neid korraldada. Lisaks ei korraldata pahatihti arenguestlusti, kust koguda töötajate arengu- ja koolitusvajaduste andmeid. Keskseid koolitusi korraldatakse üksikuid.

Avaliku halduse eksperdid näevad seetõttu otsest vajadust tervikliku lähenemise järele kohalike omavalitsuste ja vabaühenduste täienduskoolituste korraldamisel, kuna sealsete inimeste teadmiste ja oskuste tase mõjutab kogu riigivalitsemise kvaliteeti.

3.1. ETTEPANEK: Eesti Linnade ja Valdade Liidu eestvedamisel analüüsitakse kohalike omavalitsuste täpsemat täienduskoolituste vajadust ning analüüsi tulemuste põhjal töötatakse koostöös Rahandusministeeriumi, Vabaühenduste Liidu ning valdkonna ülikoolidega välja keskne täienduskoolitussüsteem.

Ajakava:

Peamised tegevused teeme 3-5 aasta jooksul 1

Seire tagasiside 2021:

ELVL tegevussuundade 2022-2025 projektis (esitatakse kinnitamiseks 09. märtsil 2022. a toimuvale üldkoosolekule) on kirjas, et ELVL personali arenduse kompetentsi kujundamise eesmärgiks on süsteemsemalt sihitud koolitus- ja arendustegevustega kaasa aidata KOVide võimekuse tõstmisele

strateegiliste eesmärkide täitmisel ja põhiteenuste korraldamisel, sh Euroopa Liidu Sotsiaalfondist finantseeritavate arendusprojektide ettevalmistamisel ja elluviimisel. Selleks: 1. Taotleda koolitustegevuste korraldamiseks vahendeid riigieelarvest; 2. Vahendite olemasolu korral luua ELVLi büroo struktuuri uus personali nõuniku ametikoht; 3. Kaasata partneritena ülikoolidest ja valdkonna eksperdid.

Seireseminari tagasiside:

- ELVLi eestvedamisel on Vabaühenduste Liit osalenud kohtumistel. Toimunud on Sotsiaalse Innovatsiooni Labori koolitused, mille tulemusi praegu analüüsitakse.
- ELVL kirjalik tagasiside: ELVLis on asunud ametisse täiskohaga personali valdkonna nõunik. Loodud on kontakt omavalitsustes personaliga tegelevate inimestega, toimunud on üks suurem konverents, aprillis toimuvatel Linnade ja Valdade Päevadel on esimest korda ka KOV personalivaldkonna töötuba. Tulemas on piirkondlike personalivõrgustike kohtumised maikuu (Harjumaa ja Võru- ja Valgamaa).
- Loodud on valdkondlik veebirubriik ELVL kodulehele, sinna omakorda koolituskalender, mille eesmärgiks on koondada ministriumite/ametite jne ülene koolituste/infopäevade kompaktne ülevaade (<https://www.elvl.ee/web/personal/kalender>). Lisaks on loodud KOV personalinimestele kinnine FB grupp kogemuste- ja infovahetuseks.
- Esimene fookus on olnud KOV personaliinimeste koondamine, võrgustiku /taas/käivitamine. 2023. aasta teisel poolel on kavas jätkuvalt keskenduda kõige olulisematele spetsialistide endi poolt tõstatatud teemadele, millest üks oli ka koolitus/areng. Ülevaade sisulise sisendi osas selles valdkonna on planeeritud kokku koguda hiljemalt augustiks 2023.

3.2 ETTEPANEK: Vabaühenduste Liidu eestvedamisel analüüsitakse vabaühenduste täpsemat täienduskoolituste vajadust ning analüüsi tulemuste põhjal töötatakse koostöös Rahandusministeeriumi, Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning valdkonna kõrgkoolidega välja keskne täienduskoolitussüsteem.

Ajakava:

Peamised tegevused teeme 1-2 aasta jooksul 1

Seire tagasiside 2021:

- Partnerkohtumised, arutelud, vajaduste kaardistamise analüüsi instrumendi välja töötamine.

Seireseminari tagasiside:

- Koostati vabaühenduste juhtide kompetentsimudel ja viidi läbi 2-aastane arenguprogramm tulevikujuhtidele. Mõjuanalüüsi tulemused on veel ootel.
- Koostöös Eesti Rahvaülikoolide Liiduga käivitati võimekuse tõstmise programmid, mis hõlmavad kodanikuharidust ja on kavandatud kõikides maakondades.
- Tehakse teavitustööd, et kodanikuühiskond on ka üks avaliku sektori partneritest.

4. ARENGUVAJADUS: Avaliku halduse hariduse üliõpilased ja vilistlased vajavad senisest rohkem teiste valdkondade erialaõpet ning lisaks vajavad teiste erialade üliõpilased ja vilistlased avaliku halduse teadmisi.

Taustainfo: Töötajad toonitasid, et sageli jäävad üksnes erialase haridusega juhid ja spetsialistid hätta, sest neil pole teadmisi ühiskonna toimimisest, riigihaldusest, selle protsessidest ning funktsioonidest. Seetõttu nimetati heaks mudelit, mille puhul spetsialistid ja/või juhid täiendavad end avaliku halduse hariduse alal või vastupidi, ning nende teadmisi avalikust haldusest peeti lisaväärtuseks.

Seepärast leidsid paljud töötajad, et kõrgkoolid võiksid avaliku halduse teemade õpet pakkuda senisest rohkem kas moodulitena või muus lühemas vormis, et erialaharidust omandavatel üliõpilastel oleks võimalik omandada avalikus halduses töötamiseks vajalikke lisakompetentse. Samas leiti, et avaliku halduse hariduse omandanutel peaks kindlasti olema ka mõne erialavaldkonna teadmised ning seetõttu vajaksid nad kas täiendavat tasemeharidust või peaksid süvendatult läbima erialase mooduli, ainekursuse või täienduskoolituse. Erialamooduli või lisaainekursuste läbimist võib siiski raskendada olemasoleva õppekava maht.

4.1. ETTEPANEK: Valdkonna kõrgkoolid analüüsivad, kuidas ja millises vormis on võimalik süsteemsemalt arendada avaliku halduse täiendusõpet ning selle kohta avaliku info levitamist, aga ka võimalusi anda avaliku halduse hariduse üliõpilastele teiste valdkondade teadmisi.

Ajakava:

Peamised tegevused on juba tehtud või teeme aasta jooksul 2

Peamised tegevused teeme 1-2 aasta jooksul 1

Seire tagasiside 2021:

- HAAM õppekava eripäraks on läbi aastate kasvavalt olnud see, et paljud antud õppekaval õppivad üliõpilased on ise juba tegevad erialasel tööl ja väga varieeruva erialase ettevalmistusega. Õppekava vabaõppe mooduli (6 EAP) raames on võimalik üliõpilastel võtta aineid individuaalsetest huvidest ning õpingu- ja tööplaanidega seonduvatest vajadustest ja eelistustest lähtuvalt, sh ka mõne muu teaduskonna või ülikooli õppeaineid. Erialavaldkonnaga seotud mooduli läbimise nõuet aga lisaks õppekava piiratud mahule raskendab reaalsuses ka muud nüansid, sh teistes õppekavades õppeainetele seatud eeldused/teadmised, piiratud kuulajaskonnamahud, erinevatesse õppekavadesse kuuluvate ainete loenguaegade ühildamatus jne. HAGM õppekava puhul on algusaegadest saati tegemist interdistsiplinaarse õppekavaga, mis koondab avaliku halduse, majanduse (arenguökonomika) ning tehnoloogia (innovatsiooni) perspektiivid. Interdistsiplinaarsus on saavutatud ka läbi selle, et paljud valikained on IT teaduskonna poolt õpetatavad ning vastupidi - mitmed õppekava ained on inseneri- ja IT teaduskonna õppekavades. HAAB õppekava sisaldab lisaks avaliku halduse erialaainetele aineid õigusest (õiguse alsued, riigiõigus, haldusõigus, EL õigus jne.),

majandusest (protsessid majanduskeskkonnas; riigi rahandus; ettevõtlus, innovatsioon ja riik, majandusarvestus jne), IT-st (IT alused, E-riigi infotehnoloogilised lahendused); lisaks ka valik ja vabaained mujalt, mis võimaldavad üliõpilastel oma huvisid peegeldada. Seega on interdistsiplinaarsus õppekavva sisse ehitatud. Samuti on BA õppekava ainetest koostatud ka kõrvalerialamoodul (8 ainet, a 6 EAP), mis moodustavad ühtse terviku ning mille läbijad peaksid saama erialast tervikliku ülevaate. Seda moodulit on võimalik võtta ka läbi avatud ülikooli täiendusena. Samas on sellele moodulile konkuretsiks ka ametnike sisseelamiskoolitused, mille eesmärgid on sarnased (kuigi oluliselt lühendatud vormis). Ragnar Nurkse instituut on panustamas avaliku halduse, ja ka avaliku sektori innovatsiooni ja digiajastu valitsemisega seonduvad küsimused, täienduskoolituste läbiviimisesse, nt sügis 2021 Tallinna linnaorganisatsiooni juhtide arenguprogramm «Juhtide kool», asekanterite koolitusprogrammi läbiviimisesse panustamine, avaliku sektori ametnike ja töötajate sisseelamise e-õppe kursuse koostamine ja eestvedamine (2021-22), avalikule teenistusele suunatud avaliku eetika ja korruptsiooniennetuse alased kursused jne Varasemate olulisemate koostöötegevuste kohta vt ka: <https://taltech.ee/r-nurkse-innovatsiooni-ja-valitsemise-instituut/koostoo>. Samuti avanes 2021/2022 õa eraldi täiendusõppe variandina HAAM õppekavaga seotud kaks mikrokraadi programmi: „Inimeste ja võrgustike juhtimine avalikus sektoris“ ja „Strateegiline juhtimine ja poliitikaanalüüs avalikus sektoris“.

- Kavandamisel selleteemalised mikrokraadid.
- Avasime oma eesti keelsed avaliku halduse aluste kursused kõigile teaduskondade üliõpilastele, ühtegi eeldusainet ei nõua. Sel korral oli mul avaliku halduste aluste kursusel juba 9 instituudi erinevatelt õppekavadelt tudengeid.

Seireseminari tagasiside:

- Juba teist aastat ehk neli semestrit järjest on instituudis toimunud mikrokraadiprogrammid. Praegu pakutakse kahte mikrokraadi – strateegilisest planeerimisest ja finantsjuhtimisest ning inimeste ja võrgustike juhtimisest avalikus sektoris. Järgmisel õppeaastal on plaanis avada kursus avaliku halduse alustest. Uus õppeaine on andmed ja valitsemine.
- Ülikoolis püütakse integreerida õppeaineid eri instituutide vahel.
- Enamasti õpitakse lisaks majanduse ja õigusega seotud õppeaineid, kuid viimasel ajal on rohkem juurde tulnud ka IT-aine valimist.
- TÜ-l on juba varasemast olemas kõrvalerialade süsteem. Kuigi klassikalisteks valikuteks üliõpilastele on ajakirjandus, õigus ja ajalugu, on märgata ka huvitavaid valikuid, nagu riigiteadus ja füüsika, riigiteadus ja matemaatika. On toimunud suundumus laiemale vaatele.
- Mikrokraadid on ühiskonnas hästi vastu võetud. TÜ-l on põhimõtte, et mikrokraadides saab pakkuda ainult neid aineid, mis on olemas ka nende õppekavades. Seetõttu pakutakse mikrokraade, kus mitmed instituudid on koos, mis omakorda meelitab rohkem osalejaid. Järgmise mikrokraadi arendamisel tehakse koostööd nelja üksusega, mis aitab levitada teadmisi laiemalt.
- Õppejõude kaasatakse täiendkoolitajatena ning hea ja regulaarne koostöö koolituste pakkumisel on välisministeeriumiga.

Kokkuvõte:

- TTÜ pakub edukalt mikrokraadi programme, millele lisaks on järgmisel aastal plaanis avada kursus avaliku halduse alustest.
- TLÜ püüab integreerida eri instituutide õppeaineid ning laiendada õppurite valikuid, mille hulka on viimasel ajal lisandunud ka IT-ained.
- TÜ-I on kõrvalerialade süsteem ning üliõpilastel on võimalik valida huvitavaid kombinatsioone. Õppejõudu teevad täiendkoolitusi välisministeeriumi töötajatele. TÜ mikrokraadide programmid on mitme instituudiga koos, mis toob kaasa rohkem osalejaid ning järgmise mikrokraadi arendamisel on koostöö nelja üksusega.

5. ARENGUVAJADUS: Kõik avaliku halduse hariduse õppekavade alusel lõpetajad ei pruugi soovi korral leida endale avalikus halduses erialast rakendust.

Taustainfo: Eelkõige intervjuud tööandjatega, kuid ka kõrgkoolilõpetajate ja töajõuvajaduse kvantitatiivne võrdlus osutasid asjaolule, et vajadus avaliku halduse hariduse lõpetajate järele ei ole nii suur, et nad kõik leiaksid endale avalikus halduses soovikohase rakenduse. See puudutab eelkõige neid lõpetajaid, kellel on ainult avaliku halduse haridus ja pole muud konkreetset erialapõhist haridust lisaks. Ametikohti, kus on vaja ennekõike avaliku halduse haridust, leidub samuti, kuid neid on suhteliselt vähe ning need on seotud kas rahvusvaheliste suhetega või ametikohtadega, kus on eelkõige vajalik laia pildi nägemise oskus.

Avaliku halduse hariduse omandajaid on küll rohkesti, kuid paljud neist on täiskasvanud, kes juba avalikus halduses töötades peavad selle ala teadmisi vajalikuks, et teha oma tööd tõhusamalt. Samuti on sel alal palju välisüliõpilasi, kes Eesti avalikus halduses enamjaolt ei rakendu, kuid aitavad muu hulgas rahastada eestikeelset õpet. Kui kaaluda konsolideerumist või õppekavade arvu vähendamist, tuleb arvestada, et ülikoolid on spetsialiseerunud oma nišsidele ja eestikeelseid õppekavu ei ole palju.

Täienduskoolituste või lisamoodulite väljatöötamiseks on vajalik heal tasemel õpe kõigil kolmel astmel ning teadustöö. Mõneti on lõpetajate rohkuse peapõhjus senine hariduspoliitika, sh rahastusmudel, mille järgi on kõrgkoolidel kohustus pakkuda eestikeelsete õppekavade alusel õppijatele tasuta õpet. Sel põhjusel on üliõpilaste seas palju neid, kes ei pruugiks tasulise õppe puhul avaliku halduse haridust omandama asuda. Sellegipoolest võiks kaaluda osakoormusega tasulist õpet.

5.1. ETTEPANEK: Valdkonna kõrgkoolid kaaluvad avaliku halduse hariduse bakalaureuse- ja magistriõppe eestikeelsetel õppekavadel vastuvõtukvoodi kehtestamist suurusega 20 üliõpilast õppekava kohta.

Ajakava:

Peamised tegevused on juba tehtud või teeme aasta jooksul 1

Ei plaani rakendada 2

Seire tagasiside 2021:

- Ametlikult sellist nõuet TalTech-s ei saa rakendada, samas osaliselt oleme antud ettepanekut rakendamas ehk põhimõtteliselt oleme HAAM õppekaval võtnud suuna vastuvõetavate üliõpilaste arvu piiramise suunas u 25 üliõpilast, et tagada pigem väiksemad õppegrupid, kus oleks ruumi interaktiivsele õppeprotsessile. Samuti selekteerida sisseastujaid enam vastavalt täna kehtivate nõuete täitmise võimekuse osas, ennekõike nominaalajaga lõpetamise potentsiaal. Õppeaastas vastuvõetavate üliõpilaste arvu piiramise vajadus on teisalt seotud instituudi enda inimressursi ja võimekustega. Seega tegelikult peame vastuvõetavate üliõpilaste osas ka arvestama, kuidas valdkonna akadeemilisse järelkasvu panustada. 2021/2022 õa sai HAAM õppekavale vastuvõetud 26 üliõpilast, kellest realselt alustas 22 üliõpilast. HAAB õppekavadel on vastuvõtuarv olnud väga kõikum. Peale lävendipõhise vastuvõtu kehtestamist on vastuvõetute hulk jäänud 20-30 vahele.

Kitsaskohad elluviimisel:

- Siin aga peab arvestama kaht olulist nüanssi: ametlikult kehtib TalTech lävendipõhine vastuvõtt ehk grupi suurusele ei ole kvooti seatud ega ka tegelikult vastuvõetavate õppegruppide suuruse osas ametlikult informatsiooni välja jagatud. See toob kaasa teise olulise probleemi seonduvalt lävendipõhise sisseastumissüsteemiga, nimelt kõik vastuvõetavad üliõpilased ei pruugi sügissemestril õpinguid alustada ning tagavara nimekirja, mille arvelt väljakukkujaid tasa teha, ei kehti. St et pelgalt vastuvõetavate üliõpilaste baasilt on realselt õpinguid alustava grupi suurust keeruline hinnata ja määratleda.
- Vastuvõtuks avatud kohtade arv juba praegu piisavalt väike.
- Ei plaani rakendada, kuna eraldi avaliku halduse õppekava meil pole - on riigiteadused. Pigem plaanime just riigiteaduste õppekavasse tuua eraldi avaliku halduse mooduli (seni vaid eraldi nopitavad valikained). Tudengite arvu ei plaani vähendada. Küll oleme otsimas uut nišši Euroopa Õpingute MA kavale, aga seal ongi vastuvõtt viimased 5 aastat olnud alla 20 inimese.

Seireseminari tagasiside:

- Uuringus defineeritakse erialase tööna töötamist avalikus sektoris. Kuigi paljud magistrandid ei tööta avalikus sektoris, saavad avaliku halduse õppekavade lõpetajad oma oskusi ja teadmisi kasutada edukalt ka laiemalt teistes sektorites, nt on valitsussuhete eksperdid suuremates organisatsioonides. Lõpetajate vajadust ei tohiks piirata ainult avaliku sektoriga, vaid nende AH-oskusi on vaja ka teistes valdkondades. Seda peaks arvestama ka tulevaste hõiveprognooside koostamisel.
- Peamiselt on magistritasemel õppivad üliõpilased pärit välismaalt. Eestikeelseid magistriprogramme on vaid üks, mis keskendub avalikule haldusele ja on suhteliselt väike. Seal õpivad karjäärimuutjad, kes soovivad oma teadmisi värskendada, samuti näiteks kooliõpetajad, kes soovivad karjääri vahetada. Riigiteaduste bakalaureuseõppes võetakse vastu 35-40 üliõpilast ning plaanis ei ole vastuvõttu vähendada.
- Bakalaureuse- ja magistritasemel on esimesel semestril väljalangemist. Bakalaureuse tasemel ei tee gümnaasiumi lõpetajad teadlikku valikut eriala osas ning pärast esimest poolaastat vahetatakse sageli eriala. Oluline küsimus on, kuidas vähendada väljalangemist, kuid samal ajal tuleb ka arvestada, et kui vastu võetakse liiga vähe üliõpilasi, jääb grupp liiga väikeseks. Väikest rühma on küll

lihtsam õpetada, kuid see ei ole optimaalne ressurside kasutus. Seetõttu tuleks üliõpilasi vastu võtta varuga, arvestades esimese semestri väljalangemist.

- Vastuvõtt TLÜ-sse on vähenenud. Oluliseks teemaks on õppepüsivus ning väljalangevuse vähendamine, eriti magistriõppe tasemel. Enamik magistriõppe tasemel üliõpilastest töötavad, sama trend on bakalaureuseõppes. Kuidas aga ühendada töötamist ja õppimist? Tsükliõppes on väljakutseks töö, õppe ja pereelu ühildamine. Samas peab õppetöö olema piisavalt pingeline, et tagada kõrge õppevaliteet. Seetõttu ei kavandata vastuvõtu suurendamist, vaid kes tulevad, nende õpingute toetamiseks tuleb luua paremaid tingimusi.
- Oluline on arvestada ülikoolide siseseid rahastusmehhanisme, mis lähtuvad lõpetajate arvust, seetõttu on oluline vaadata ka sisseastujate arvu. Magistritasemel on sisseastujate arv olnud umbkaudu 25. On vaja jälgida majanduslikku aspekti, kuna väiksemate gruppide õpetamine on ressursikulukas ega ole enamasti võimalik.

Kokkuvõtte: rõhutati, et kuigi AH õppekavad on suunatud avaliku sektori tööle, võivad lõpetajad oma oskusi rakendada ka laiemalt erinevates organisatsioonides. Seda tuleks hõive prognoosimisel arvesse võtta.

Arvestada tuleb, et enamik magistritasemel üliõpilasi on välismaalt ning bakalaureuse tasemel võib esimesel semestril olla palju väljalangemisi. Ülikooli ressurside optimaalseks kasutamiseks tuleb vastu võtta üliõpilasi varuga. Ülikoolide rahastusmehhanismid sõltuvad lõpetajate arvust. Väiksemate gruppide õpetamine pole majanduslikult võimalik. Töö ja õppimise ühildamine on proovikivi. Koolide hinnangul on vastuvõtt juba praegu väike. Vastuvõttu ei plaanita suurendada.

6. ARENGUVAJADUS: Kohalike omavalitsuste vähene koostöötahe, -oskus ja -vajadus pärsib tugiteenuste võimalikku konsolideerimist ning ühtsete tehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõttu.

Taustainfo: Riigireformi eesmärgid on muu hulgas vähendada avalikus sektoris valitsemismahtu ja dubleerivaid tegevusi, vähendada valitsussektori töökohtade arvu kooskõlas tööealise rahvastiku kahanemisega ning suurendada maapiirkondade konkurentsivõimet. Riigiasutuste tugiteenuste tsentraliseerimist on juba alustatud ja see kestab, ning näiteks raamatupidamisteenuste ja IKT-valdkonna puhul on see osutunud küllalt edukaks. Sama võiks tulevikus teha näiteks haldus- ja personalivaldkonnas, aga ka dokumendihalduse, sõidukite ja varahalduse ning kinnisvara ja riigihangete puhul.

Konsolideerimine aitaks ekspertide sõnul tööjõuvajadust mõnevõrra vähendada ka kohalikes omavalitsustes. Seni on konsolideerimine seal takerdunud omavalitsuste vähesesse koostöötahtesse, -oskusesse ja -vajadusse leida ning võtta kasutusele ühised tehnoloogilised lahendused.

6.1. ETTEPANEK: Eesti Linnade ja Valdade Liit analüüsib kohalike omavalitsuste tugiteenuste konsolideerimise võimalusi ning analüüsi tulemustest johtuvalt veab eest sobivate tehnoloogiliste lahenduste ja platvormide väljatöötamist ja kasutuselevõttu.

Ajakava:

Peamised tegevused teeme 3-5 aasta jooksul 1

Seire tagasiside 2021:

- Juhul, kui kinnitatakse uued tegevussuunad 2022-2025 projekti kohaselt, siis koostöös rahandusministeeriumi ja kõrgkoolidega saab kavandada vastava sisulise uuringu rahaliste vahendite olemasolul.

Seireseminari tagasiside:

- Rahandusministeerium on tegelemas selle probleemiga, et kohalikel omavalitsustel ei ole riigiga võrreldes piisavalt tugevat IT-infrastruktuuri. KOV-id esitavad oma andmeid väga erineval tasemel ja erinevate meetoditega (näiteks Exceli tabelite abil või erinevate personaliprogrammidega). Rahandusministeerium on arutanud võimalusi, kuidas riik võiks KOV-e selles osas toetada, kuid probleem seisneb muuhulgas ka selles, et kõik KOV-d on eraldi juriidilised isikud ning Riigi Tugiteenuste Keskus ei saa neile otse finants- ja personaliarvestuse tuge pakkuda. Selleks peaks olema keskne juhtimine, näiteks omavalitsuste liidu kaudu, kes seda haldaks ja korraldaks. Selleks on vaja teha halduslepingud, hanked jne. Riigi Tugiteenuste Keskus võiks olla üks võimalik pakkujatest, kuid hankes võivad osaleda teised pakkujad.
Oluline on jätkata selle teema arutamist ja leida hea lahendus.
- ELVL-i kirjalik tagasiside: Täna on ELVL IKT valdkonnas prioriteet leida SF vahendeid olemasolevate juba infosüsteemide arendamiseks. Samuti on laual KOV IKT valdkonna strateegilise suuna otsused tervikuna järgmisteks aastateks. Esmatähtis on ka personaliarenduse ja lõimumise koordinatsioon omavalitsustes. Keskendudes neile prioriteetidele ei näe liit tänases ajas-ruumis võimalusi võtta endale kohustusi tugiteenuseid analüüsida ja vedada eest uute platvormide kasutuselevõttu.

7. ARENGUVAJADUS: Avalikus halduses töötajad peaksid senisest rohkem ja sisulisemalt roteerima nii sektorite, asutuste kui ka haldusalade vahel.

Taustainfo: Analüüsi tulemusel selgus, et nii juhid kui ka spetsialistid peaksid senisest rohkem ja sisulisemalt roteerima sektorite vahel ning ka avaliku halduse sees riigi eri tasandite vahel. Keskvalitsuse tasandil on poliitikakujundajatel tarvis olla kursis kohalike omavalitsuste olude, probleemide ja praktikatega ning vastupidi.

Arenguvõimalusi roteerumise sisulisemaks muutmiseks nähakse ka välisteenistuses, kus on roteerumine kohustuslik. Sageli peavad end juba tõestanud ja sisseelanud eksperdid asuma teenistusaja lõppedes tööle vähemotiveerival ning teistsugust pädevust nõudval ametikohal või asutuses, sest süsteemis nende kogemust väärtustavaid töökohti vajalikul ajal ei leidu.

7.1. ETTEPANEK: Rahandusministeerium analüüsib seniseid roteerumispraktikaid ja sellega seotud riske avaliku halduse organisatsioonides ning analüüsi tulemuste alusel aitab senisest rohkem ja sisulisemalt luua avaliku halduse töötajatele võimalusi roteeruda eri majandussektorite ja riigi tasandite vahel.

Ajakava:

Peamised tegevused teeme 1-2 aasta jooksul 1

Seire tagasiside 2021:

- Töötame välja rotatsiooni hea tava juhendi. Töö käigus analüüsitakse õigusaktide muutmise vajadust.

Seireseminari tagasiside:

- Riigi siseseks rotatsiooniks on välja töötatud hea tava. Roteerumine ei ole aga hästi käivitunud. Paremini on see õnnestunud Justiitsministeeriumis, kus toimub juristide vahetumine. Teistes valdkondades ollakse suuremate asutuste vaheliste roteerumiste suhtes ettevaatlikud. HTM-s on planeerinud koolide ja ministeeriumide vahelist rotatsiooni. Juriidilistest tõrgetest on võimalik üle saada ning rotatsioon võiks toimuda ka erasektoris, kuid enne tuleb kindlustada töötajate vahetumine avalikus sektoris. Põhiseaduslike institutsioonide vahel on rotatsioon hästi toimunud.
- Roteerumist tuleb positiivselt tutvustada, kuna see võimaldab alalhoidlikematel töötajatel proovida uusi töökohti erinevates asutustes.

7.2 ETTEPANEK: Välisministeerium analüüsib välisest seniseid roteerumispraktikaid ning püüab analüüsi tulemuste alusel leida võimalusi roteerumiskorralduse sisulisemaks muutmiseks eesmärgiga senisest rohkem väärtustada ja ära kasutada oma ekspertide töökogemust valdkonna arenguks nii rahvusvaheliselt kui ka Eestis.

Ajakava:

Peamised tegevused on juba tehtud või teeme aasta jooksul 1

Seire tagasiside 2021:

- Välisministeerium on astunud või astumas mitmeid samme roteerumiskorralduse muutmiseks sisulisemaks ja väärtustamaks paremini oma ekspertide senist kogemust ja pädevusi: Välisministeeriumi ametikohtade täitmise seotud otsuseid langetav atesteerimiskomisjon vaatas 2021 sügisel üle ja täpsustas põhimõtteid, millest komisjon oma kaalutusotsuste tegemisel lähtub. Struktuurireformiga kohandatakse ministeeriumi struktuuri, luues mh eelduse ekspertide kogemuse ja pädevuste paremale väärtustamisele rotatsiooni käigus. Teenistujate sujuvat rotatsiooni ja arengut toetavad ka kaks töös olevat protsessi, mis mõlemad jõuavad lõpule 2022. aasta esimeses pooles: a) Teenistujate hindamise ja enesearengu keskkonna arendus, mis võimaldab teenistujatel hinnata oma oskusi ja kompetentse lähtuvalt välisministeeriumi pädevusmudelist, koostada isiklik arenguplaan ning seejärel saada pakkumisi enese arendamiseks b) Eesti rahvusvahelise personalipoliitika tegevuskava 2022-26 koostamine (koostöös teiste ametiasutustega). Tegevuskava

elluviimise eesmärgiks on Eesti esindatuse suurendamine rahvusvaheliste organisatsioonide olulistel ametikohtadel, ametkondade vahelise koostöö ja koordineerimise tugevdamine rahvusvahelise personalipoliitika valdkonnas, ametnike teadlikkuse kasv rahvusvahelistes organisatsioonides töötamise võimalustest ning huvi rahvusvahelise karjääri vastu. Eesti avalikul teenistusel, sh välisministeeriumil, oleks võita ka Avaliku teenistuse seaduse § 33 laiendamisest Euroopa Liidu institutsioonidele ja teistele rahvusvahelistele organisatsioonidele. Antud säte käsitleb ametniku tähtajalist üleviimist teise ametiasutusse eesmärgiga suurendada ametniku pädevust ja motivatsiooni või edendada koostööd ametiasutuste vahel. Seesuguse rotatsiooni võimaldamisel saaks Eesti kodanik EL institutsioonis või rahvusvahelises organisatsioonis saadud teadmisi ja oskusi Eesti heaks rakendada, ilma et tal tuleks selleks sealne teenistussuhe lõpetada. Asutuste vaheline rotatsioon võimaldab samal ajal tagada, et rahvusvahelisest organisatsioonist tuleb Eesti kodanik tööle vaid tähtajaliselt ega saa seda võimalust kasutada avaliku konkursita tähtajatult Eesti avalikku teenistusse sisenemiseks.

Välisministeeriumist kirjalik tagasiside: 03.04.2023

Ülevaade 2021 viidatud teenistujate sujuvamat rotatsiooni ja arengut toetavatest meetmetest, mis toona olid pooleli:

- 1) Struktuurireform jõustus välisministeeriumis 01.08.2022. Sellega kohandati oluliselt ministeeriumi struktuuri, luues mh eelduse ekspertide kogemuse ja pädevuste paremale väärtustamisele asutusesisese rotatsiooni käigus.
- 2) Välisministeeriumi hindamise ja enesearengukeskkond valmis suvel 2022. Teenistujatel on võimalus hinnata oma oskusi ja kompetentse lähtuvalt välisministeeriumi pädevusmudelist, koostada isiklik arenguplaan ning selle alusel end arendada. Juhtidele on lisaks enesehindamisele kohustuslik küsida alluvate, kolleegide ja juhi tagasisidet oma tööle. Ülejäänud teenistujatele on tagasiside küsimine vabatahtlik.
- 3) Välisminister tutvustas „Eesti rahvusvahelise personalipoliitika tegevuskava 2022-26“ Vabariigi Valitsusele 10.02.2022. Vastavalt VV otsusele jätkab välisministeerium koostöös partneritega tegevuskava rakendamist ja valdkonna arendamist vastavalt tegevuskavas välja toodud prioriteetidele.
- 4) Avaliku teenistuse seaduse § 33 muutmist ei ole veel algatatud.

Aprillis 2023 viib välisministeerium taas läbi töörahulolu ja pühendumuse uuringu. Viimane seesugune uuring toimus 2021 kevadel.

Veel tõsteti seminari esile:

TTÜ ingliskeelsed õppekavad on kohandatud vastavalt OSKA uuringu ning väljaspool Eestit toimuvate arengutega ning on sünkroniseeritud partnerülikoolide õppekavadega. Lisaks on ka teadmised teistest välisülikoolidest üle kantud oma õppekavadesse. Nende tugevate hoobade ja suundumuste arvestamine on oluline õppekavade arendamisel, praktiliste tööde läbiviimisel ning vilistlastega suhtlemisel.